

Belang van de leefbaarheid voor ons dorp

Advies windturbines gemeente Molenlanden

Werkgroep Windturbines Hoogblokland zoeklocatie O

Hoogblokland

30 mei 2024

Foto: Zicht vanaf de Bazeldijk

Geacht gemeentebestuur van Molenlanden,

U heeft ons, de deelnemers van werkgroep O, gevraagd om een advies te schrijven over het plaatsen van windturbines in het zoekgebied O. In dit stuk willen we ons advies geven en de argumenten die tot ons advies leiden kort samenvatten. Daarnaast kent dit stuk enkele bijlagen, waar een aantal argumenten nog verder wordt verdiept.

ADVIES

Als werkgroep O komen wij door onderstaande argumenten tot een negatief advies voor het plaatsen van windturbines in het zoekgebied O. Wij adviseren in verband met de leefbaarheid van ons dorp, zoekgebied O te schrappen van de lijst met verder te onderzoeken locaties.

Leefbaarheid & Gezondheid

De zorgen van de inwoners zijn groot. Gezondheid is ook een van de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet, waardoor het aspect gezondheid een meer sturende rol binnen de ruimtelijke planvorming heeft gekregen. Inwoners hebben al te maken met een asfaltfabriek waarvan de uitstoot regelmatig onderwerp is van gesprek met de Omgevingsdienst en waarvan het onduidelijk is wat de invloed van de wervelingen van de wieken is op de neerslag van de schadelijke dampen uit de schoorsteen in de omgeving. Daarnaast hebben de inwoners te maken met de snelweg A27, welke ook nog wordt verbreed en voor geluidshinder en vermindering van luchtkwaliteit zorgt.

Geluidsnormen, korte afstand en geen schuifmogelijkheden

Wij vinden het onzorgvuldig dat de gemeente rekent met de huidige geluidsnormen, welke wettelijk nog niet zijn vastgesteld. Bij strengere normen en hierdoor verdere afstand tot de kern en omwonenden, blijft er een veel kleinere contour over waar geen drie windturbines geplaatst kunnen worden. De richtlijnen schieten te kort met betrekking tot leefbaarheid van mens en dier.

In deze zoeklocatie is er voor de realisatie van windturbines geen schuifmogelijkheid om bijvoorbeeld rekening te houden met slagschaduw. Naast de Dorpsweg als lint en de dorpskern zijn er namelijk nog drie linten, de Bazeldijk, de Achterkade en de Minkeloos, die het zoekgebied aan alle kanten insluiten (en dus ook erg dichtbij het zoekgebied liggen). De aanwezigheid van een benzinestation en de aanpassing van afrit ‘Noordeloos’ leiden vervolgens tot nog minder schuifmogelijkheden. Bovendien is de aanwezigheid van een benzinestation zo dicht bij de windturbines eerder al als veiligheidsrisico benoemd.
(Zie bijlage 1 RISICO’s en OVERLAST)

Leefbaarheid & Ontwikkelingen zuidzijde van het dorp

Aan de zuidzijde van Hoogblokland wordt bedrijventerrein Groote Haar gerealiseerd. Dit bedrijventerrein van 68 ha. is geschikt voor bedrijven tot en met milieucategorie 5.2. Ten noorden van dit bedrijventerrein zijn er aan de zuidzijde van Hoogblokland ook al twee windturbines vergund. De nieuwe ontsluitingen voor het bedrijventerrein naar de A27, maken de omgeving er ook niet beter op. Door ook aan de noordzijde van het dorp grote windturbines te plaatsen wordt het volledig ingesloten. Vanuit het oogpunt van leefbaarheid is dit onaanvaardbaar.

Leefbaarheid & Uitbreidingsmogelijkheden van het dorp

Voor de leefbaarheid van het dorp, om voorzieningen in stand te houden, verenigingen in leven te houden en vergrijzing te voorkomen, zijn er voldoende inwoners nodig (met een evenwichtige opbouw) en is er dus woningbouw nodig. Ook het rijk en de provincie hechten veel belang aan leefbaarheid en vitaliteit van het platteland. Helaas zijn er geen inbrei-locaties meer beschikbaar. Vanwege de hierboven beschreven zuidzijde, de stedenbouwkundige opzet van het dorp, de asfaltfabriek en de snelweg, is er alleen aan de noordzijde uitbreiding mogelijk. Doordat zoekgebied O op 500 meter afstand van het dorp ligt, wordt uitbreiding van het dorp geblokkeerd. De realisatie van windturbines zal het dorp dus in zijn geheel op slot zetten, met grote negatieve gevolgen voor de leefbaarheid van het dorp.

Onlangs heeft de provincie besloten dat er voor elk dorp op het platteland ruimte moet zijn voor 'een straatje erbij', wat dus ook voor Hoogblokland moet kunnen gelden. Waarbij woningbouw volgens het hoofdlijnen akkoord van de nieuwe coalitie een hogere prioriteit heeft dan het plaatsen van windturbines. Daarnaast wil de nieuwe coalitie dat nieuwe windturbines zoveel mogelijk op zee worden geplaatst en niet op land.

Natuur & Milieu

Zoekgebied O is o.a. plasdras- en trekvogelgebied waar een aantal beschermde vogelsoorten zich spreiden. De agrariërs hebben hard gewerkt om deze gebieden te beschermen, maar door de komst van windturbines zal o.a. dit kwetsbare ecosysteem verstoord worden.
(Zie bijlage **2** NATUURWAARDEN)

Zichtvervuiling Groene Hart

Als inwoners van dit unieke gebied zijn we van mening dat hier en daar een paar windturbines een grotere aantasting van de omgeving vormt, dan als ze bij elkaar en op een daarvoor geschikte locatie worden geplaatst. Ook qua aan te leggen infrastructuur is dat economisch veel aantrekkelijker. Plaatsing langs de snelweg werd eens als goed argument gezien, maar ook hier wordt in latere onderzoeken van afgeweken. Langs de A15 lijkt uit onderzoek ook veel geschikter dan langs de A27.
(zie bijlage **3**)

Invloed op beschermd dorpsgezicht Noordeloos

De realisatie van windturbines in zoekgebied O zal volgens de shortlist een negatieve impact hebben op het beschermd dorpsgezicht Noordeloos. Dat het beschermde dorpsgezicht en het zoekgebied fysiek gescheiden worden door de A27 doet daar in tegenstelling tot hetgeen de shortlist suggereert, door de openheid van het gebied, niet aan af. De A27 voorkomt niet dat de windturbines voor het uitzicht vanuit het beschermd dorpsgezicht Noordeloos grote negatieve gevolgen heeft. Andere locaties zijn om deze reden afgewezen.

Afwezigheid grote bedrijven

In de nabijheid van het zoekgebied ligt maar één groot bedrijf (de asfaltcentrale) waarvan het maar de vraag is of zij in de toekomst gaan elektrificeren. Er is dus geen sprake van een aantal grote afnemers.

Tot slot

Een belangrijke vraag was of de zoeklocatie *geschikter* is dan de locatie Avelingen. Locatie Avelingen ligt buiten het Groene Hart, dichtbij beschikbare netcapaciteit, grote afnemers, bedrijventerreinen en grote infrastructuur. Deze locatie is in onze ogen dus veel geschikter dan locatie O.

In een bewonersbijeenkomst op 21 mei, waar veel mensen aanwezig waren, hebben wij kunnen vaststellen dat de inwoners van Hoogblokland achter de essentie van ons advies staan.

Als werkgroep hebben we over het proces van raadpleging en het proces van de burgerparticipatie een aantal opmerkingen en suggesties. (Zie bijlage **4**)

Wij verwachten dat u de leefbaarheid van een geheel dorp zwaar laat meewegen in uw beslissing!

Met vriendelijke groet,

namens Werkgroep Windturbines Hoogblokland, locatie O

Monique de Bruijn-van der Hagen

Link:

Vertrouwen geschaad, bezint eer gij begint! Tevens bevestiging van onze conclusies als werkgroep
https://www.hetkontakt.nl/alblasserwaard/nieuws/389403/gebiedsplatform-av-vertrouwen-in-de-politiek-behoorlijk-gesch

Bijlagen:

1. RISICO'S en OVERLAST
2. NATUURWAARDEN
3. Advies over de ruimtelijke kwaliteit van zonnepanelen en windturbines langs hoofdinfrastructuur van de provinciaal adviseur ruimtelijke kwaliteit d.d.7 december 2023 (link)
4. PROCES (met bijlage)

Bijlage 1 bij het advies van de werkgroep Hoogblokland locatie O

RISICO'S en OVERLAST

In het advies van de Werkgroep wordt leefbaarheid, en de potentiële aantasting daarvan door windturbines, als één van de belangrijke zorgpunten naar voren gebracht. Een leefbaar dorp betekent o.a. dat er geen bedreiging van de gezondheid is en/of andere vormen van overlast. In deze bijlage wordt daar nader op ingezoomd.

Zowel het RIVM als Arcadis zeggen iets over geluid van een windturbine maar zijn daar niet eenduidig in, en gaan ook niet of nauwelijks in op de vraag wat geluidsoverlast met de gezondheid kan doen.
Zo vermeldt Arcadis bijvoorbeeld in hun vooronderzoek een norm van 40db, zonder dat daar in hun verdere advisering consequent aan wordt vastgehouden. Vasthouden aan die (in onze ogen zeker niet te strenge) norm betekent dat de zoekgebieden vaak te groot zijn vastgesteld.

Bovendien wordt door uit te gaan van een jaargemiddelde miskend dat het vooral de pieken zijn, en zeker als dat in de nachtelijke uren voorkomt, die voor overlast kunnen – en zullen – zorgen. We adviseren u om de normen zowel bij het vaststellen van de zoekgebieden als later bij het verlenen van en omgevingsvergunning zó te formuleren dat er nóóit sprake zal zijn van overlast. Het vaststellen van maximale uurgemiddelden kan daar een middel voor zijn, wat bovendien als voordeel heeft dat controle en handhaafbaarheid geen illusie hoeft te zijn.

Meerdere landen, maar ook gemeenten in Nederland, hanteren een norm van 35db max, en een afstand tot woningen van minimaal 1000 meter. Daarbij kijken ze ook nadrukkelijk naar laagfrequent geluid, waarvan de gezondheidsrisico's nog grotendeels onbekend zijn. Graag horen we van u waarom in Molenlanden níet wordt gekozen voor deze strengere normen.

Mocht uw argument zijn dat er dan nauwelijks zoekgebieden overblijven, en de gemeente dus ongeschikt is om windturbines te plaatsen, dan verzoeken we u om daar de voor de hand liggende conclusie aan te verbinden. En niet vast te houden aan het kennelijk nu gehuldigde uitgangspunt dat welzijn en gezondheid van de inwoners van ondergeschikt of althans niet doorslaggevend belang is.

Daarnaast zijn er ook andere redenen om te kiezen voor een grotere afstand van woningen dan 500 meter. Denk aan slagschaduwen en schitteringen, maar ook aan bijvoorbeeld elektromagnetische velden. U zult deze discussie kennen van de hoogspanningsmasten, waarbij uit nieuwe onderzoeken steeds weer blijkt dat de schadelijke effecten ernstiger zijn dan eerder werd verondersteld.

Samenvattend verzoeken we u om de zorgen van uw inwoners serieus te nemen, en niet zonder meer te verwijzen naar normen en richtlijnen van de landelijke overheid. We kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat die normen bewust (te) terughoudend zijn opgesteld, om de politiek zo gewenste energietransitie te kunnen faciliteren. Voorkomen moet worden dat we straks moeten vaststellen dat het bouwen van windturbines in de Alblasserwaard een slecht besluit is geweest, maar dat ze er wél staan.

Tot slot willen we enkele artikelen onder uw aandacht brengen, die een bredere, meer genuanceerde kijk kunnen opleveren op de vele informatie die u al hebt gehad van o.a. rijk en provincie, en de rapporten die op uw verzoek zijn opgesteld.

Van de stukken via public-meditation verwijzen wij naar:
de uitzending van Zembla over geluid door windturbines, de norm, afstand en gezondheid van omwonenden
Aflevering Zembla over geluid door windturbines
Benedenwindse en bovenwindse wervelvelden van wind turbines
Presentatie over atmosferische grenslagen

Overig:

Radarverstoring, zorgen over (laagfrequent) geluid en slagschaduw wat leidde tot bezwaarprocedures, en lange levertijden van windturbines
https://windenergie-nieuws.nl/19/wind-op-land-met-771-mw-toegenomen-in-2023/

Reactie van artsencollectief Windwiki op factsheet van de RIVM
https://www.windwiki.nl/wp-content/uploads/2023/11/Reactie-Windwiki-op-Factsheet-RIVM-16-11-2023.pdf

RECENT! Een derde van Gronings dorpje bezoekt dokter vanwege klachten windturbines
https://www.ad.nl/binnenland/een-derde-van-gronings-dorpje-bezoekt-dokter-vanwege-klachten-windturbines~a345fae9/?cb=4710ea13-1fbd-4888-b23a-09d026469e75&auth_rd=1

Risico en klachten van windmolens uitgelicht
https://www.geenwindmolensbijwoonwijken.nl/risico_en_klachten_van_windmolens

Diverse artikelen over windmolens, impact mens en dier
Artikel over windmolens in de Andere Krant nr 20

Bisfenol A bij slijtage wieken
De slijtage van wieken kan weleens de nieuwe asbest worden, deze schadelijke stoffen komen o.a. in het grondwater en weide terecht, de eerste zorgen hierover zijn al geuit.
https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Vergaderingen/Provinciale-Staten/2024/20-maart/10:30/Actualiteitenmotie-Onderzoek-naar-aanwezigheid-van-Bisfenol-A-in-het-oppervlaktewater-en-de-bodem-rondom-windturbines-ingediend-door-PVV-Forum-voor-Democratie/M24-18-Onderzoek-naar-aanwezigheid-van-Bisfenol-A-in-het-oppervlaktewater-en-de-bodem-rondom-windturbines-ingediend-door-PVV-Forum-voor-Democratie.pdf

Effecten van verschillende afstandsnormen voor windturbines op land
Hierin is te lezen dat de afstandsnorm van 2x tiphoogte gekozen is, dit om voldoende wind op land te realiseren in ons te kleine kikkerlandje
https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-04/230317_Ruimtelijk%20effect%20afstandsnormering%20windenergie_def.pdf

Bijlage 2 bij het advies van Werkgroep Hoogblokland - locatie O

NATUURWAARDEN

In het advies van onze werkgroep wordt ook nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de bijzondere natuurwaarden van het gebied ten noorden van Hoogblokland. In deze bijlage wordt dat nader toegelicht. Bevat zeker geen volledig onderzoek, waar ons de tijd en middelen voor ontbreken, maar wel kan het u als gemeentebestuur op weg helpen om een wat vollediger inzicht te krijgen, en zicht op welke aspecten het zeker verdienen om nader onderzocht te worden.

Wat in de bijlage RISICO's en OVERLAST wordt gezegd over welzijn en gezondheid geldt evenzo voor de bijzondere natuurwaarden van Het Groene Hart, waar de Alblasserwaard een belangrijk deel van vormt. Ook daar blijkt meer en meer dat de schadelijke gevolgen van windturbines voor de omgeving zijn onderschat, zónder dat dat tot nu toe heeft geleid tot een fundamentele herbezinning. In een afweging van belangen zult u bijvoorbeeld in kaart moeten brengen hoeveel vogels er jaarlijks kunnen/zullen worden gedood door de windturbines, en waarom u dat wel of niet acceptabel vindt. Wacht daarmee niet tot het moment dat er een individuele omgevingsvergunning is aangevraagd. Dan zijn er al zoveel tijd, geld en politieke daadkracht in geïnvesteerd dat een onbevooroordeelde afweging van belangen niet meer echt aan de orde kan zijn.

Plasdras en trekvogelgebied

De beschermde grutto komt elk jaar terug naar dezelfde plasdras, houdt van rust (veiligheid) en zal verdwijnen bij de komst van windturbines. O.a. de kievit, reiger maar ook buizerds en ganzen en zelfs de lepelaar vinden hun thuis hier. Daarnaast worden er regelmatig meer zeldzame soorten gespot. Grote aantallen trekvogels landen op deze locatie. (Zie kaart vogeltrek)
De gevolgen van windturbines blijken telkens nog groter dan eerder gedacht. Voor vleermuizen zijn windturbines nu al de grootste doodsoorzaak, en het aantal vliegende insecten dat wordt gedood door de wieken is ronduit zorgwekkend.
Ook koeien en andere weidedieren blijken gevoelig te zijn voor de effecten die een windturbine op de omgeving heeft.

Dirk Pellikaan (Bazeldijk Hoogblokland) zet zich al jaren in voor de weidevogels

https://inbeeld.zuid-holland.nl/april-2023/interview

Sovon

heeft in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit onderzocht waar veel vogelsoorten voorkomen die kwetsbaar zijn voor windparken. Met gegevens over de verspreiding, aantallen en vliegbewegingen van deze vogelsoorten zijn kaarten gemaakt met gebieden waar naar verwachting de risico's van windturbines op kwetsbare soorten het grootst zijn.
https://sovon.nl/sites/default/files/2023-06/Gevoeligheidskaart%20vogeltrek%20en%20windturbines.pdf

Vogelbescherming - Risicogebieden vogels en windmolens
o.a. Lokaal onderzoek blijft nodig

Om daadwerkelijk te weten of de plaatsing van windturbines vogels negatief beïnvloedt, is nader onderzoek per soort of categorie nodig. Dan pas kan worden vastgesteld of de verwachte kwetsbare vogelsoorten daadwerkelijk nadelige gevolgen zullen ervaren van beoogde windturbines. De kaarten geven een indicatie. Ze zijn daarom geen vervanging van het ecologisch (veld-)onderzoek dat onderdeel is van de plan- en vergunningverleningsprocedure in het kader van de Wet natuurbescherming.
https://www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/vogels-en-windmolens-nieuwe-kaarten-geven-gebieden-aan-met-risicos-voor-vogels

De impact van windturbines op vogels, vleermuizen en insecten

https://www.klimaatfeiten.nl/maatregelen/milieu-aspecten/fauna#:~:text=Windmolens%20vormen%20bij%20grote%20aantallen,nu%20al%20de%20grootste%20doodsoorzaak.

Natuurorganisatie waarschuwt voor verstoring weidevogels bij plaatsing windmolens
https://www.hetkontakt.nl/alblasserwaard/nieuws/373898/natuurorganisatie-waarschuwt-voor-verstoring-weidevogels-bij-

Windmolens verstoren broeden grutto
https://www.ad.nl/lopik/catastrofe-voor-grutto-in-lopikerwaard-windmolens-en-helikopteroefeningen-verstoren-het-broeden~aec67573/?cb=ec43d35d-87f1-4d28-9480-16a61b281377&auth_rd=1

Risico's voor de veehouderij waar grondeigenaren rekening mee moeten houden
https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2024/05/22/bedrijfsvoering-en-melkproductie-onder-druk-door-lekstromen

Bijlage 3 bij het advies van de werkgroep Hoogblokland locatie O

https://www.zuid-holland.nl/publish/pages/33162/park-advies_energiewegen_januari_2024.pdf

provincie Zuid-Holland

BUNDEL DE ENERGIE!

Advies over de ruimtelijke kwaliteit van zonnepanelen en windturbines langs hoofdinfrastructuur

Noël van Dooren
Provinciaal adviseur ruimtelijke kwaliteit
7 december 2023

De provinciaal adviseur ruimtelijke kwaliteit geeft gevraagd en ongevraagd advies aan Gedeputeerde Staten over ruimtelijke kwesties in de breedste zin van het woord.

Bijlage 4 bij het advies van de werkgroep Hoogblokland locatie O

Geacht gemeentebestuur,

bij de voorbereiding van het advies van de werkgroep locatie O is ook het door u doorlopen proces regelmatig ter sprake gekomen. We willen daarover graag het volgende met u delen.

In een goed bezochte bijeenkomst van het Dorpsberaad Hoogblokland bleek er veel onbegrip te zijn voor uw besluit om windturbines te willen bouwen in de gemeente, en dus in Het Groene Hart, zónder daarbij de bewoners te raadplegen. Dit zal een blijvende aantasting zijn van de bijzondere cultuurhistorische- en landschapswaarden, die op geen enkele manier kan worden gecompenseerd.

Dat u nu de inwoners breed betrekt bij het nader vaststellen van de locatie(s) maakt dat niet anders. Nog afgezien van de constatering dat ook daarbij slordigheden zijn begaan, en de door u gehouden enquête, zo werd ons verteld, veel mensen in de touwen jaagde. U zult dat inmiddels ook beseffen, dus daar gaan we hier niet verder op in.

We achten uw handelen niet alleen onhandig, en getuigen van te weinig aandacht voor de inwoners van onze gemeente, maar ook onrechtmatig. Of minimaal in strijd met de bedoeling van de wetgever. Waar we niet op bedacht hoefden te zijn. In de Toelichting van de Omgevingswet staat:

> *Concreet gaat het er om dat bestuurders en ambtenaren de wil hebben om de fysieke leefomgeving integraal te benaderen, dat zij geen risicomijdend gedrag tonen, ruimte laten voor privaat initiatief, de participatieve aanpak toepassen en zorgen voor voldoende kennis en vaardigheden en een toereikende uitvoeringsorganisatie.*

Hoe zo'n (wettelijk voorgeschreven) participatieve aanpak er uitziet is uitgewerkt in het Informatiebad 'Participatie in de Omgevingswet', zie bijlage. De kern, het fundament van participatie, is: betrek burgers c.q. belanghebbenden bij belangrijke besluiten vóór er definitieve stappen worden gezet.

Uw toezegging aan de provincie om een aantal windturbines in onze gemeente te bouwen achten wij zo'n – zónder participatie – gezette stap, wat het vertrouwen in uw gemeentebestuur bruuskeert. We verzoeken u dan ook om dat besluit, zo daar nog (juridisch) ruimte voor is, kritisch te heroverwegen.

Mocht dat niet mogelijk blijken te zijn, is dat geschonden vertrouwen dan nog te herstellen? Mogelijk voor een deel, maar dat zal tijd en inspanning kosten. Sta ons toe u enkele suggesties te doen:

- Zorg er voor dat alle overwegingen en argumenten volledig transparant en controleerbaar zijn. Mocht u willen zeggen: "We doen het voor het klimaat", dan is dat niet overtuigend. Je kunt er bijvoorbeeld ook voor kiezen om te participeren in een waterkrachtcentrale in Noorwegen. Of besluiten zonnepanelen op alle bedrijfsgebouwen te leggen. Dat zal dus beter moeten.
- Reageer in uw komende besluitvorming, zoals betreffende de locaties, uitgebreid, feitelijk correct en draagkrachtig beargumenteerd op álles wat de werkgroepen naar voren hebben gebracht. De formele inspraakprocedures met bedenkingen, bezwaar en beroep, komt in een latere fase per locatie, maar dan zijn de besluiten in feite al genomen natuurlijk. Voorkom dat de burger zich dan in zijn belangen miskend en genegeerd voelt en/of weet.
- Voorkom gesteggel over schadevergoedingen en compensaties. De toezegging dat u alles keurig zult afhandelen is daarvoor onvoldoende, evenals verwijzen naar de daarvoor bestaande (juridische) procedures. Uw inwoners (en niet alleen degenen die dicht bij een

locatie wonen) hebben er bij een bestuur dat zegt ook hún belangen te behartigen recht op om precies te weten waar ze aan toe zijn vóór de eerste paal de grond in gaat.

- Bedenk daarbij dat je met geld niet álles kunt oplossen. Ook zorgen over gezondheid, aantasting van de natuur, geluidsoverlast en andere (potentiëel) kwalijke effecten van een windturbine zult u moeten wegnemen vóór er een omgevingsvergunning wordt verleend.

Bijlage: Informatieblad Participatie in de Omgevingswet

https://iplo.nl/publish/library/275/informatieblad-participatie-in-de-omgevingswet-wat-regelt-de-wet-januari-2021.pdf

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Informatieblad
Participatie in de Omgevingswet

Wat regelt de wet?

Participatie is een belangrijke pijler onder de Omgevingswet. Vroegtijdig betrekken van de omgeving zorgt ervoor dat verschillende perspectieven, kennis en creativiteit snel op tafel komen. Zo zorgt participatie voor meer draagvlak en betere besluiten. Dit kan tijdwinst opleveren. Participatie is maatwerk. Daarom schrijft de wet niet voor hóe de participatie moet plaatsvinden.

Wat regelt de wet?

In de Omgevingswet wordt onder een participatieve aanpak verstaan: 'het in een vroeg stadium betrekken van belanghebbenden (inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit'.

De Omgevingswet bevat regels om participatie te borgen. In een kennisgeving moet de overheid bijvoorbeeld uitleggen hoe het participatietraject eruit komt te zien. Bij een besluit geldt een motiveringsplicht. Ook is in de wet een aanvraagvereiste voor participatie opgenomen. Dat geldt bij de aanvraag van een omgevingsvergunning.

In de tabel op de achterzijde van dit informatieblad vindt u meer informatie over de regels, geordend per instrument.

Ruimte voor maatwerk

Waar het gaat om de inrichting van de participatie, geeft de wet de vrijheid aan het bevoegd gezag en de initiatiefnemer om eigen keuzes te maken. De locatie, het soort besluit, de omgeving en de betrokkenen zijn immers elke keer anders. Ook het moment waarop participatie start, verschilt per keer.

Aan de slag met participatie

De website www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl kan u helpen bij het vormgeven van participatie(beleid). Er staan ook vele praktijkvoorbeelden en handvatten. Denk bijvoorbeeld aan werkvormen voor een grote bijeenkomst met meerdere partijen, manieren om veelvoorkomende dilemma's uit de weg te ruimen of een aanpak voor het benaderen van laaggeletterden.

Regels over participatie

Instrument	Regels	Wie is verantwoordelijk voor het naleven van de participatieregels?	Waar staat het?
Omgevingsvisie	Motiveringsplicht*	Bevoegd gezag	Omgevingsbesluit (art. 10.7)
Programma	Motiveringsplicht*	Bevoegd gezag	Omgevingsbesluit (art. 10.8)
Omgevingsplan	Het bevoegd gezag geeft bij de kennisgeving van een omgevingsplan aan hoe de participatie wordt vormgegeven. Motiveringsplicht*	Bevoegd gezag	Omgevingsbesluit (art. 10.2, eerste lid) Omgevingsbesluit (art. 10.2 tweede lid)
Omgevingsverordering	Motiveringsplicht*	Bevoegd gezag	Omgevingsbesluit (art. 10.3 a)
Waterschapverordering	Motiveringsplicht*	Bevoegd gezag	Omgevingsbesluit (art. 10.3 b)
Projectbesluit	Het bevoegd gezag publiceert uiterlijk bij de start van de verkenning voor het project-besluit een 'kennisgeving participatie'. In deze kennisgeving staat: - wie worden betrokken, waarover en wanneer - wat de rol is van het bevoegd gezag en de initiatiefnemer - waar meer informatie beschikbaar komt Bij de verkenning mag iedereen mogelijke oplossingen aandragen voor de beschreven opgave. Degene die dit doet, kan het bevoegd gezag vragen om daarover advies te vragen aan een onafhankelijk deskundige. Zowel voor de voorkeursbeslissing als voor het projectbesluit geldt een motiverings plicht. Het bevoegd gezag geeft hierbij aan hoe derden zijn betrokken en wat de resultaten zijn van de verkenning. Daarbij wordt ingegaan op de aangedragen oplossingen en de uitgebrachte adviezen daarover.	Bevoegd gezag Als een ander dan het bevoegd gezag initiatiefnemer is, kan het participatietraject wel een gezamenlijke actie zijn. Het bevoegd gezag en de initiatiefnemer bepalen samen de rolverdeling, waarbij het bevoegd gezag uiteindelijk beslist. Het bevoegd gezag geeft in de kennisgeving participatie aan wat de rollen zijn van het bevoegd gezag en de initiatiefnemer.	Omgevingswet (art. 5.47, 5.48 en 5.51) en Omgevingsbesluit (art. 5.3 en 5.5)
Omgevingsvergunning	De initiatiefnemer moet aangeven of en zo ja hoe hij aan participatie heeft gedaan, en wat de resultaten daarvan zijn. Het bevoegd gezag betrekt deze informatie bij de integrale belangenafweging.	Initiatiefnemer	Omgevingswet (art. 16.55) Omgevingsregeling (art. 7.4)

* Het bevoegd gezag geeft bij het besluit aan *hoe* inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zijn betrokken bij de voorbereiding en wat de resultaten daarvan zijn. Gemeenten, provincies en waterschappen geven ook aan op welke wijze invulling is gegeven aan het eigen participatiebeleid.

Dit is een uitgave van het
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag
www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl
Januari 2021

Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.